

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 14.6.2011
COM(2011) 346 galīgā redakcija

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI
PAR VĪZU INFORMĀCIJAS SISTĒMAS (VIS) IZSTRĀDI 2010. GADĀ
(iesniegts atbilstīgi Padomes Lēmuma 2004/512/EK 6. pantam)

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

PAR VĪZU INFORMĀCIJAS SISTĒMAS (VIS) IZSTRĀDI 2010. GADĀ (iesniegts atbilstīgi Padomes Lēmuma 2004/512/EK 6. pantam)

1.	Ievads	2
2.	VIS tiesiskais regulējums	2
3.	Projekta attīstība pārskata periodā	2
3.1.	Centrālās sistēmas izstrāde	2
3.2.	Biometrisku datu salīdzināšanas sistēmas (BMS) izstrāde	3
3.3.	VIS pasta komunikācijas mehānisms	3
3.4.	Atrašanās vietu sagatavošana un tīkls	3
3.5.	Dalībvalstu plānošana valsts līmenī	4
3.6.	VIS grafika pārskatīšana	4
4.	Informācijas kampaņa	5
5.	Projekta vadība	5
5.1.	Plānošana un budžets	5
5.2.	Riska pārvaldība	5
6.	VIS draugi	6
7.	Secinājums	6
8.	Pielikums: VIS darba grupas	8
8.1.	SISVIS komiteja	8
8.2.	VIS valstu projektu vadītāju sanāksmes	8
8.3.	Testu konsultatīvā grupa	8
8.4.	VIS pasta ekspertu grupa	8

1. IEVADS

Komisija saskaņā ar 6. pantu Padomes 2004. gada 8. jūnija Lēmumā 2004/512/EK, ar ko izveido Vīzu informācijas sistēmu¹, iesniedz Padomei un Eiropas Parlamentam septīto progresa ziņojumu par Vīzu informācijas sistēmas (VIS) izstrādi². Ziņojumā aplūkots Komisijas paveiktais laikposmā no 2010. gada janvāra līdz 2010. gada decembrim.

2. VIS TIESISKAIS REGULĒJUMS

Vīzu kodeksu sāka piemērot 2010. gada 5. aprīlī³. Ar Vīzu kodeksu atcēla Kopīgo konsulāro instrukciju, kurā iepriekš tika veikti grozījumi, lai izveidotu tiesisko regulējumu biometrisko identifikatoru iegūšanai. Vīzu kodeksā ietverti arī noteikumi par vīzu pieteikumu pieņemšanas un apstrādes kārtību.

Komisija 2010. gada 4. maijā pieņēma drošības plānu Vīzu informācijas sistēmas darbībai⁴. Šo lēmumu piemēro no dienas, ko Komisija noteikusi saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 767/2008 48. panta 1. punktu, t.i., no dienas, kad VIS sāk darbību, un tas ir spēkā līdz dienai, kad vadības iestāde sāks pildīt savus pienākumus.

Attiecībā uz VIS 2010. gadā nekādi citi tiesību akti netika pieņemti.

3. PROJEKTA ATTĪSTĪBA PĀRSKATA PERIODĀ

3.1. Centrālās sistēmas izstrāde

Pārskata perioda pirmajā pusē turpinājās darbs, lai sekmīgi pabeigtu sistēmrisinājumu testus (SST) — otrā no četrām galvenajām centrālās sistēmas testēšanas kampaņām. Ar dalībvalstīm notika plašas apspriedes par korektīviem pasākumiem, ko 2009. gada beigās bija ierosinājis galvenais izstrādes līgumdarbu veicējs, jo kļuva skaidrs, ka līgumdarbu veicējs sistēmrisinājumu testu laikā nespēs izpildīt sākotnējās nolīgumā par pakalpojumu kvalitāti noteiktās prasības. 2010. gada jūnijā tika noslēgts pārskatīts nolīgums par pakalpojumu kvalitāti, saskaņā ar kuru visas darbības var sākties atbilstoši plānotajam un turpināties, līdz reģionālā līmenī sistēma būs pilnībā ieviesta.

Pēc līdz šim veiktajiem testiem dažos atsevišķos jautājumos tika pielāgotas specifikācijas komunikācijai starp dalībvalstīm un VIS. 2010. gada martā tika izdots saskarnes kontroldokuments (ICD) 1.85, ar ko īsteno nolīgumus ar dalībvalstīm par meklēšanas pakalpojumiem. Pēc nelieliem atjauninājumiem dalībvalstis 2010. gada septembrī saņēma galīgo versiju (1.87). Šīs tehniskās specifikācijas dalībvalstis izmanto, lai izstrādātu savu valsts sistēmu un varētu saslēgties ar VIS. Detalizētu tehnisko specifikāciju (DTS)

¹ OV L 213, 15.6.2004., 5. lpp.

² Attiecībā uz sesto ziņojumu skatīt Komisijas ziņojumu Padomei un Eiropas Parlamentam par Vīzu informācijas sistēmas (VIS) izstrādi 2009. gadā, COM(2010) 588 galīgā redakcija, 22.10.2010.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Regula (EK) Nr. 810/2009, ar ko izveido Kopienas Vīzu kodeksu (Vīzu kodekss) (OV L 243, 15.9.2008., 1. lpp.).

⁴ Komisijas 2010. gada 4. maija Lēmums 2010/260/ES par drošības plānu Vīzu informācijas sistēmas darbībai (OV L 112, 5.5.2010., 25. lpp.).

1.46 versija tika iesniegta 2010. gada martā. Galīgā versija (1.48) dalībvalstīm bija pieejama 2010. gada septembrī.

Pēc sistēmrisinājumu testu sekmīgas pabeigšanas 2010. gada augustā sākās sistēmas testēšana, piedaloties dalībvalstīm, un pārskata perioda beigās testēšana vēl nebija pabeigta. Saistībā ar šīm izmaiņām testu plānošanā VIS darbības sākšanai noteiktais termiņš, proti, 2010. gada decembris, vairs nevarēja tikt ievērots. Tieslietu un iekšlietu padomei 2010. gada 7. oktobrī un Eiropas Parlamentam⁵ (skatīt 3.6. iedaļu) tika nosūtīts pārskatīts grafiks, saskaņā ar kuru darbību paredzēts sākt 2011. gada jūnijā.

3.2. Biometrisko datu salīdzināšanas sistēmas (BMS) izstrāde

BMS izstrāde, ar ko VIS nodrošinās pirkstu nospiedumu salīdzināšanas pakalpojumus, tika pabeigta 2010. gadā, noslēdzot pirmreizējos sistēmas akcepttestus (PSAT). Pārskata periodā BMS atbalstīja VIS sistēmrisinājumu testus un operatīvo sistēmu testus (OST), un neradās nekādi sarežģījumi. Dalībvalstis savās pirkstu nospiedumu noņemšanas ierīcēs turpināja izmantot programmatūras paketes, ko bija piegādājis BMS līgumdarbu veicējs. Dažas dalībvalstis konsulātos veikto izmēģinājuma projektu rezultātā ievērojami uzlaboja pirkstu nospiedumu kvalitāti. Kad būs pabeigti beidzamie 2011. gada maijā paredzētie testi ar darbības grupu, sistēma būs pilnībā izstrādāta un gatava sākt darbu.

3.3. VIS pasta komunikācijas mehānisms

Attiecībā uz testēšanu un dalībvalstu saslēgšanos ar VIS komunikāciju mehānismu 2010. gadā tika gūts ievērojams progress, un testi vēl veicami tikai dažās Šengenas valstīs. Pārskata periodā centrālā pasta relejā tika ieviestas papildu funkcijas (statistika un ziņojumu izstrāde, avancētāka pretvīrusu programmatūra). Vairumā gadījumu VIS pasta ekspertu grupas dalībnieki bija vienprātis, ka mehānisms ir pietiekami testēts un darbojas atbilstīgi pamatprasībām.

Šajā pārskata periodā grupa daudz laika un pūles veltīja VIS pasta specifiskāciju izstrādei, 2. posms. Šajā posmā, kas sāksies divus gadus pēc VIS darbības sākšanas, VIS pastā tiks integrēta Šengenas Konsultāciju tīkla funkcija, un līdz ar to attiecīgo specifiskāciju izstrāde ir sarežģīta un laikietilpīga. Taču ir gūti labi panākumi un paredzams, ka izstrāde tiks pabeigta noteiktajā laikā.

3.4. Atrašanās vietu sagatavošana un tīkls

VIS centrālās vienības (Strasbūrā) un rezerves centrālās vienības (Zalcburgā) darbinieki 2010. gadā tika apmācīti, kā lietot un uzturēt VIS. Bulgārija ar *sTESTA* tīklu tika saslēgta 2010. gadā, savukārt darbs Rumānijā virzījās uz priekšu. Galvenās ar tīklu saistītās darbības pārskata periodā bija (a) nodrošināt izvēles "kļūmjpārlēces mehānisma" darbību no galvenās sistēmas uz rezerves sistēmu un (b) testēt VIS pasta releju (skatīt 3.3. iedaļu). "Kļūmjpārlēces mehānisms" ļauj dalībvalstīm, kurās ir valsts rezerves sistēma, nodrošināt darbību nepārtrauktību gadījumā, ja valsts sistēma pārstāj darboties. "Kļūmjpārlēces mehānisma" testēšana 2010. gadā tika sekmīgi pabeigta trijās dalībvalstīs, līdz ar to kopā testēšana ir pabeigta astoņās dalībvalstīs. Testēšana turpināsies dalībvalstīs, kuras ir ieinteresētas šajā risinājumā.

⁵ Komisāres Malmstrēmas 2010. gada 12. oktobra vēstule Eiropas Parlamenta Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas priekšsēdētājam *Lopez Aguilar*.

3.5. Dalībvalstu plānošana valsts līmenī

Lai sistēma varētu sākt darboties, galvenais priekšnosacījums papildus centrālās VIS pieejamībai ir valstu projektu attīstība. Valstu atšķirīgo apstākļu dēļ projekta virzība dažādās dalībvalstīs ir atšķirīga.

Izmantojot "VIS draugu" ietvaros izstrādāto ikmēneša ziņošanas mehānismu (skatīt 6. iedaļu), visas dalībvalstis konsekventi ziņoja, ka starpposmu mērķu sasniegšana notiek saskaņā ar grafiku.

Attiecībā uz atbilstības testēšanu dalībvalstīs un vairuma valstu sistēmu izstrādi pārskata periodā notika VIS projekta turpmāka attīstība. Pārskata perioda beigās 23 no pašreizējām 25 dalībvalstīm un Šengenas valstīm bija pabeigušas atbilstības testus, kā sākotnēji plānots⁶. Atbilstības testi jāveic vēl tikai dažās iesaistītajās valstīs, kurām šajā nolūkā ir noteikti datumi 2011. gada pirmajā pusē.

Lai arī dalībvalstu sniegtajā informācijā tika norādīts, ka līdz laikam, kad centrālā sistēma būs gatava sākt darbību, visas valstu sistēmas būs pilnībā izstrādātas, dažādu ziņojumu izstrādes laikā regulāri radās vairākas neskaidrības (skatīt 5.2. iedaļu) saistībā ar sagatavošanās darbiem gan konsulātos, gan robežšķērsošanas punktos.

Jāatzīmē, ka viena dalībvalsts, kura 2009. gadā saskārās ar būtiskām problēmām saistībā ar līgumiem, 2010. gadā beidzot varēja sākt savas valsts sistēmas izstrādi. Atbilstības testus šai dalībvalstij bija paredzēts veikt 2011. gada janvārī.

Lai izvērtētu sagatavošanās darbu noriti konsulātos pirmajā reģionā, kurā sistēmu paredzēts ieviest (Ziemeļāfrika), 2010. gada decembrī tika rīkots brauciens uz Kairu. Šā brauciena mērķis bija uz vietas iegūt informāciju par to, cik sagatavoti ir dalībvalstu konsulāti, jo īpaši attiecībā uz to spēju iegūt un pārsūtīt vīzu pieteikumu iesniedzēju biometriskos datus uz VIS. Šā apmeklējuma laikā prezidējošā valsts un Komisija sanāksmē par vietējo Šengenas sadarbību tikās ar dalībvalstīm un izmantoja iespēju apmeklēt vietējos konsulātus. Izrādījās, ka jārīko vairāk tehniskās apmācības semināru un jāveic intensīvāki komunikācijas pasākumi. Šā apsvēruma dēļ arī 2011. gadā tiks rīkoti šāda veida komandējumi uz citām Ziemeļāfrikas pilsētām.

3.6. VIS grafika pārskatīšana

Sistēmrisinājumu testu novēlotā, taču sekmīgā pabeigšana neizbēgami lika Komisijai un dalībvalstīm pārskatīt projekta vispārējo grafiku. Pārskatīšanu veica, balstoties uz reālistisku novērtējumu par to, kādas ir Komisijas līgumdarba veicēja spējas izstrādāt centrālo sistēmu un cik gatavas dalībvalstis ir ieviest sistēmu valstu konsulātos un uz ārējām robežām. Grafiks paredz arī laika rezervi gadījumā, ja rodas neparedzētas problēmas.

Pēc situācijas izklāsta valstu projektu vadītājiem (2010. gada 24. jūnijā), VIS draugiem (2010. gada 7. jūlijā) un Imigrācijas, robežu un patvēruma jautājumu stratēģiskās komitejas sanāksmes laikā (2010. gada 22. jūlijā) Tieslietu un iekšlietu padomei 2010. gada 7. oktobrī un Eiropas Parlamentam tika iesniegts šāds jauns vispārējais grafiks⁷:

⁶ Tehniski atbilstības testus bija pabeigusi arī Lihtenšteina, taču tā vēl nepiemēro Šengenas *acquis*.

⁷ Komisāres Malmstrēmas 2010. gada 12. oktobra vēstule Eiropas Parlamenta Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas priekšsēdētājam *Lopez Aguilar*.

- operatīvās sistēmas testi (OST): 2010. gada 23. augusts – 2011. gada 14. februāris,
- pirmreizējie sistēmas akcepttesti (PSAT): 2011. gada 23. marts – 2011. gada 15. jūnijs,
- centrālās sistēmas gatavības tests sākt darbu: 2011. gada 24. jūnijs.

Pārskata perioda beigās projekts noritēja atbilstoši jaunajam vispārējam grafikam.

4. INFORMĀCIJAS KAMPAŅA

Starp Komisiju un līgumdarba veicēju, kurš specializējas informācijā un komunikācijās, 2010. gada 20. decembrī tika noslēgts līgums par informācijas materiālu izstrādi un iespiešanu VIS vajadzībām. Ārējais līgumdarbu veicējs sadarbībā ar Komisiju izstrādās, iespiedīs un tulkos brošūras, plakātus un citu informatīvo materiālu, ko dalībvalstis un Komisija izmantos vajadzīgajiem mērķiem pirms VIS darbības sākšanas un pēc tās. Vissvarīgākajos procesa posmos ar dalībvalstīm notiks apspriedes par informatīvo materiālu saturu un izstrādi. Šādas apspriedes paredzētas 2011. gada pirmajā pusē.

5. PROJEKTA VADĪBA

5.1. Plānošana un budžets

Kopējās pieejamās saistību apropriācijas VIS 2010. gadā bija 30,3 miljoni euro. Tā kā sistēmrisinājumu testu laikā radās kavējumi, daži projekta pasākumi, kurus sākotnēji bija paredzēts veikt 2010. gadā, tika atlikti uz 2011. gadu, kā rezultātā notika attiecīgas izmaiņas saistībās: līdz pārskata perioda beigām bija piesaistīti 63,06 % no kopējām VIS apropriācijām un izmaksāti 85,10 % no maksājumu apropriācijām. VIS budžeta pozīcija ir 18 02 05.

VIS saistību un maksājumu apropriācijas 2010. gadā

Pieejamās saistību apropriācijas	Izmantotas	Kopā %	Pieejamās maksājumu apropriācijas	Izmantotas	Kopā %
EUR 30 327 909,00	EUR 19 124 611,00	63,06 %	EUR 27 619 392,52	EUR 23 503 936,08	85,10 %

2010. gada martā tika izdots rīkojums par līgumsodu iekasēšanu 7,6 miljonu euro apmērā par kavējumiem saistībā ar sistēmrisinājumu testiem 2009. gadā.

5.2. Riska pārvaldība

Riska pārvaldības metode pārskata periodā nemainījās. Katru mēnesi Komisija nosaka būtiskākos ar projektu saistītos riskus (centrālā un valstu līmenī) un VIS valstu projektu vadītāju ikmēneša sanāsmēs par tiem informē dalībvalstis. Šajā jautājumā Komisijai palīdz kvalitātes nodrošināšanas līgumdarbu veicējs.

Tāpat kā iepriekšējos gados tika apspriesti arī riski saistībā ar VIS draugu grupu. Komisija kopā ar prezidējošo valsti strādāja pie tā, lai novērtētu galvenos riskus un iedalītu tos atbilstoši

to ietekmei uz projektu. Attiecībā uz katru risku ir noteikti veicamie pasākumi, lai riskus mazinātu. Komisija arī uztur augsta līmeņa reģistru un uzrauga pasākumu īstenošanu.

2010. gada beigās tika konstatēti šādi visbūtiskākie riski: i) kavējumi saistībā ar operatīvo sistēmu testu pabeigšanu atbilstoši pārskatītajam grafikam, ii) dalībvalstu sagatavošanās dalībai pirmreizējos sistēmas akcepttestos, iii) kavējumi dažās dalībvalstīs saistībā ar konsulātu un robežšķērsošanas punktu sagatavošanu sistēmas darbības uzsākšanai, un iv) kavējumi saistībā ar darbības pārvaldības sagatavošanās pasākumiem. Attiecībā uz visiem riskiem ir noteikti seku mazināšanas pasākumi, un Komisija, dalībvalstis un galvenais izstrādes līgumdarba veicējs cieši sadarbojas, lai ierobežotu šo risku ietekmi uz projektu.

6. VIS DRAUGI

VIS draugi pārskata periodā tikās septiņas reizes — trīs reizes Spānijas prezidentūras laikā (2010/I) un četras reizes Beļģijas prezidentūras laikā (2010/II). Augsta līmeņa neformālas sanāksmes bija forums, kurā par visiem jautājumiem saistībā ar VIS varēja notikt pārredzamas apspriedes. Darba kārtību izstrādāja prezidējošā valsts kopā ar Komisiju un Padomes Ģenerālsekretariātu. Darba kārtībā izskatāmie jautājumi parasti ietvēra Komisijas precizējumu par VIS tā brīža situāciju, ziņojuma mehānisma rezultāti saistībā ar progresu valstu līmenī un ziņojums par riskiem.

2010. gada pirmajā pusē dalībvalstīm pirms katras VIS draugu grupas sanāksmes tika lūgts nosūtīt atjauninātas atbildes uz aptaujas lapu. Jautājumi aptvēra vispārējus tehniskās sagatavošanās darbus saistībā ar attiecīgo valstu sistēmu izstrādi, sagatavošanās darbus konsulātos pirmajos reģionos, kur VIS paredzēts ieviest, un sagatavošanās darbus robežšķērsošanas punktos, VIS pārbaudot biometriskos datus vai arī šādu pārbaudi neveicot. Aptaujas lapā bija ietverti arī konkrētāki jautājumi par apmācību un citiem starpposma mērķiem. Taču vairākas dalībvalstis neminēja konkrētus datumus, līdz kuriem konkrētie starpposma mērķi būtu jāsasniedz, kā rezultātā Komisija un prezidējošā valsts nevarēja gūt pilnīgu priekšstatu par progresu visās dalībvalstīs.

Tādēļ 2010. gada otrajā pusē tika izveidota atjaunināta aptaujas lapa, kurā uzmanība pievērsta vienīgi pirmajam reģionam, kurā VIS ievieš, un ārējiem robežšķērsošanas punktiem. Arī šoreiz saņemtās atbildes reizēm bija neskaidras, jo īpaši attiecībā uz sagatavošanās darbiem robežšķērsošanas punktos. Tādēļ pārskata perioda beigās prezidējošā valsts dalībvalstīm lūdza iesniegt valstu plānus par VIS ieviešanu robežšķērsošanas punktos, kā rezultātā situāciju katras dalībvalsts ārējos robežšķērsošanas punktos bija iespējams cieši uzraudzīt. Šoreiz rezultāti bija apmierinošāki. Jaunā prezidējošā valsts ir nolēmusi šo ziņošanas mehānismu piemērot arī 2011. gadā.

7. SECINĀJUMS

2010. gadu iezīmēja otrā centrālās sistēmas galvenā testēšanas posma (SST) sekmīga pabeigšana un trešā posma (OST) sākšana, kurā piedalās septiņas dalībvalstis.

Valstu līmenī vairums dalībvalstu ir guvušas būtiskus panākumus saistībā ar savu valstu sistēmu attīstību 2010. gadā. Pārskata perioda beigās visas valstis ziņoja, ka tās būs gatavas saslēgties ar VIS 2011. gada jūnijā. Līdz ar to arī 2011. gadā tiks veikta intensīva uzraudzība, kā arī tiks rīkoti braucieni uz konsulātiem pirmajā reģionā, kurā VIS paredzēts ieviest, lai uzraudzītu dalībvalstu administratīvos sagatavošanās darbus.

Tieslietu un iekšlietu padomei 2010. gada oktobrī tika iesniegts jauns vispārējais grafiks, saskaņā ar kuru VIS būs tehniski gatava sākt darbību 2011. gada jūnijā. Visas projektā iesaistītās personas ir atkārtoti apliecinājušas savu apņemšanos cieši sadarboties jautājumā par VIS darbības sākšanu un 5.2. iedaļā minēto risku novēršanu.

Paralēli Komisija regulāri informēja Eiropas Parlamenta Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteju par VIS projekta attīstību un esošo situāciju un turpinās to darīt arī nākotnē.

8. PIELIKUMS: VIS DARBA GRUPAS

8.1. SISVIS komiteja

2010. gadā nenotika neviena SISVIS komitejas sanāksme VIS sastāvā⁸. Komiteja arī 2011. gadā būs atbildīga par komitoloģijas darbu saistībā ar VIS.

8.2. VIS valstu projektu vadītāju sanāksmes

Pārskata periodā Komisijas dienesti rīkoja desmit ekspertu darba grupas sanāksmes dalībvalstu projektu vadītājiem, lai apspriestu VIS projekta statusu, detalizētus tehniskos jautājumus, plānošanas jautājumus, riskus un pasākumus saistībā ar centrālo projektu un valstu projektiem.

8.3. Testu konsultatīvā grupa

Testu konsultatīvā grupa, kas ir SISVIS komitejas (VIS sastāvs) padomdevēja darba grupa, pārskata periodā intensīva testēšanas posma rezultātā tikās samērā bieži vai rīkoja telefonkonferences. Testu konsultatīvā grupa nodrošina, ka ar testēšanu saistītu problēmu risināšanai izmanto strukturētu procedūru, un sniedz ieteikumus par VIS testēšanas kampaņu īstenošanu. Grupas dalībnieki sniedz ieteikumus par VIS testēšanu visos testēšanas posmos, jo īpaši, kad dalībvalstis tajos ir iesaistītas tieši.

8.4. VIS pasta ekspertu grupa

Šī grupa pārskata periodā tikās katru mēnesi, lai atbalstītu VIS pasta komunikāciju mehānisma īstenošanu.

Atbalsta un kvalitātes nodrošināšanas līgumdarbu veicējs atbalsta darbu, ko Komisija un dalībvalstis sadarbībā ar tīkla līgumdarbu veicēju veic saistībā ar VIS pastu.

⁸ Izveidota ar 51. panta 1. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 20. decembra Regulā (EK) Nr. 1987/2006 par otrās paaudzes Šengenas Informācijas sistēmas (SIS II) izveidi, darbību un izmantošanu.